

Aandachtspunten ecologie voor dijkvak Koudekerksche Inlaag in het kader van de voorontwerpnootitie

30-06-2011

Saskia Wessels (Projectbureau Zeeweringen)

Documentnummer PZDB-M-11186

Uitgevoerde onderzoeken

In 2009 is een broedvogel, zoogdieren en herpetofauna onderzoek uitgevoerd (Vergeer, 2009). In maart 2010 is ook de wierenvegetatie langs de ondertafel en flora langs buiten- en binnenzijde van de hoogwaterkering geïnventariseerd. Op basis hiervan is een detailadvies wieren en zoutplanten gemaakt (+ bron). Daarnaast worden langs de gehele Oosterschelde maandelijks niet-broedvogels geteld en gekarteerd.

Algemeen

Het traject omvat een ecologisch divers gebied, met zowel binnen- als buitendijks grote natuurwaarden.

Beschermde natuurgebieden

Het gehele voorland met uitzondering van de haven en een groot deel (met uitzondering van de binnendijkse bebouwing) van de Koudekerksche Inlaag maken onderdeel uit van het Natura 2000 gebied Oosterschelde. Habitatverlies en verstoring dienen, indien mogelijk, voorkomen te worden.

Habitats

Het voorland van het traject bestaat uit het habitattype H1160 (grote ondiepe kreken en baaien). Als gevolg van de werkzaamheden treedt tijdelijke verstoring op. Na afronding van de werkzaamheden zal de oude situatie weer terug keren, er worden geen blijvende effecten verwacht.

Broedvogels

In 2009 zijn in de Koudekerksche Inlaag broedterritoria van 51 broedvogelsoorten gevonden. Kustbroedvogels als kluut, kokmeeuw, zilvermeeuw en kleine mantelmeeuw en weidevogels als tureluur, Kievit en grutto waren aanwezig. Soorten van urbaan gebied en opgaande begroeiing, zoals zomertortel en spotvogel, zijn redelijk vertegenwoordigd in en rond de bebouwing van het dorpje Burghsluis. De enige op de zeedijk aangetroffen broedvogel was de graspieper.

Van de zeven kwalificerende broedvogelsoorten van Natura 2000 gebied Oosterschelde (kluut, visdief, grote stern, dwergstern, bontbekplevier, strandplevier, bruine kiekendief), werd in 2009 alleen kluut aangetroffen (21 paren in de inlaag). Voorheen broedde ook Visdief en Bontbekplevier. In 2010 was geen enkele kwalificerende broedvogelsoort van het Natura2000 gebied Oosterschelde aanwezig. Gegevens van 2011 zijn nog niet beschikbaar.

Vervanging van de steenbekleding zal tot ruimtebeslag van een beperkt aantal broedterritoria van de graspieper leiden. Broeden van deze soort in het jaar van uitvoering kan voorkomen worden door voorafgaand aan de werkzaamheden het gras van de dijk kort te maaien. Andere broedterritoria kunnen afhankelijk van de transportroute en fasering van werkzaamheden verstoord worden. Dit dient zo veel mogelijk te worden voorkomen.

Niet-broedvogels

Het voorland bestaat uit water, waarbij bij gemiddeld laagwater alleen bij de haven Burghsluis ter hoogte van dp 31 – 36 een strook slikkige bodem droogvalt. Het gebiedje is van matige kwaliteit (veel stenen) en heeft nauwelijks een foerageerfunctie voor vogels. Ook zijn buitendijks nauwelijks hoogwatervluchtplaatsen aanwezig. Als gevolg hiervan is het waarschijnlijk niet nodig specifieke maatregelen te nemen t.a.v. buitendijkse activiteiten.

In de Inlaag zijn meer foeragerende, rustende en overtuigende vogels aanwezig

(www.rijkswaterstaatgeodata.nl). Afhankelijk van de transportroute en fasering van werkzaamheden kunnen de binnendijkse niet-broedvogels verstoord worden. Dit dient zo veel mogelijk te worden voorkomen.

Zoogdieren

Noordse woelmuis werd in 2004 en 2005 frequent aangetroffen in de Koudekerksche Inlaag. Ook komt de soort voor in de moerassige vegetatie tussen de zeewering en de Schelphoek-west. Gezien de geschiktheid van het biotoop voor de soort, is het aannemelijk dat de noordse woelmuis nog steeds aanwezig is in de Inlaag. Bij bepaling van de depotruimtes dient rekening gehouden te worden met het leefgebied van de noordse woelmuis in de inlaag.

In de omgeving van het projectgebied (ca 4 km) ligt zandplaat de Roggenplaat, hier rusten en foerageren zeehonden. Transport over water zou tot verstoring kunnen leiden (nader te onderzoeken), hiermee dient rekening gehouden te worden.

Tijdens een veldbezoek in 2009 zijn ree en damhert in de Koudekerksche Inlaag waargenomen. Buitendijks werd bruinvis waargenomen. Er is geen onderzoek naar kleine zoogdieren uitgevoerd in 2009. In (de directe omgeving van) het projectgebied zijn algemene soorten zoals haas en mol te verwachten. Deze soorten zullen verstoord worden door de werkzaamheden. Ter voorkoming dat zoogdieren gedood worden dient het biotoop op de zeewering ongeschikt gemaakt te worden door het gras voor aanvang van de werkzaamheden kort te maaien en houden tijdens de werkzaamheden.

Herpetofauna

In de Koudekerksche inlaag ter hoogte van dp 49 – 53 en buitendijks ter hoogte van dp 24 zijn verschillende waarnemingen van rugstreepdood gedaan in 2009. Er zijn geen eerdere waarnemingen bekend. Het betreft een mobiele soort, die ondiepe plassen en zandhopen respectievelijk gebruikt als voortplantings- en overwinteringsplek. Bij bepaling van de locatie van depotruimtes dient rekening gehouden te worden met de soort. Afhankelijk van de locatie wordt overwogen of maatregelen getroffen moeten worden ter voorkoming van kolonisatie van de depotlocatie door rugstreepdood. Daarnaast is groene kikker waargenomen in de inlaag. Algemene soort, die vermoedelijk niet wordt beïnvloed door de werkzaamheden.

Fig 1 Waarnemingen van rugstreeppad in (de omgeving van) het projectgebied (Vergeer, 2009).

(Sub-)litorale fauna

Er is geen gericht onderzoek gedaan naar (sub-) litorale fauna. Langs het gehele projectgebied is een kreukelberm aanwezig. Als gevolg van werkzaamheden aan de kreukelberm en teen zouden aanwezige soorten verstoord en eventueel gedood kunnen worden. Een nieuwe kreukelberm kan geschikt habitat vormen en opnieuw gekoloniseerd worden.

Wieren

Het traject is een van de soortenrijkste trajecten wat betreft wieren in de Oosterschelde. Hoewel de laatste jaren enkele soorten verdwenen zijn, komen enkele exemplaren van groefwier, een zeldzame soort, nog steeds ter plekke voor. Ook komen langs het gehele traject paardenanemonen voor. Tussen dp 32 – 36 is de totale wierbedekking 60 %, vooral gevormd door blaaswier en in mindere mate door kleine zee-eik en gezaagde zee-eik. In dit traject is geen groefwier (*Pelvetia canaliculata*) waargenomen. Tussen 36 – 54 bedraagt de wierbedekking ca 70 %, en deze bestaat vooral uit grote bruinwieren. In dit traject is het zeldzame groefwier op diverse plaatsen, in de bovenste zone van basalt aangetroffen (van dijkpaal 37,5 – 38,2; 43,6 – 43,9 en 49,2 – 51,1) bij dijkpaal 50 een zone vormend.

De vervanging van de dijkbekleding zal leiden tot verwijdering van alle begroeiing op onder- en boventafel. Het gehele traject kent goede mogelijkheden voor de aangroei van wieren. Door de ligging aan de geul spoelen wieren uit de omgeving aan, wat herkolonisatie mogelijk maakt. Aangeraden de ondertafel met ecozuilen te bekleden en eventueel voor aanvang van de werkzaamheden vanwege hun zeldzaamheid de exemplaren van groefwier te verplaatsen, bijvoorbeeld naar de haven van Burghsluis

Zoutplanten

Langs het gehele traject komen op de boventafel diverse soorten zoutplanten voor. Gewone zoutmelde is dominant aanwezig in het deelgebied dp 32 – 38, terwijl de soorten gewone zoutmelde en zeealsem in dp 47 – 54 veel voorkomen. In het deelgebied 38 – 47 zijn minder zoutplanten aanwezig.

Traject	Aantal zoutplanten	Aantal zouttolerante planten
Dp 32 - 38	9	6
Dp 38 - 47	3	2
Dp 47 - 54	7	6

Als gevolg van vervanging van de steenbekleding op de boventafel zal de vegetatie op de boventafel verdwijnen. In het detailadvies wordt daarom advies voor herstel en verbetering van de aanwezige natuurwaarden op een steenbekleding uit de categorie *redelijk goed* gegeven. Voor dit dijktraject wordt voor **herstel en verbetering** van de aanwezige natuurwaarden een steenbekleding uit de categorie **redelijk goed** geadviseerd.

Overige beschermde flora

In het projectgebied zijn geen Flora en faunawet beschermde plantensoorten aangetroffen.

Ten slotte zijn langs het traject drie soorten schorplanten en een soort aanspoelselplant aangetroffen die vermeld staan op de soortenlijst van Nota Soortenbeleid van de Provincie Zeeland (tabel 6). Daarnaast werden nog twee soorten dijkplanten op het talud aangetroffen (tabel 7).

Als gevolg van werkzaamheden zullen deze planten (tijdelijk) verdwijnen. Met betrekking tot type bekleding wordt net als bij zoutplanten aangeraden een type bekleding op juiste hoogte aan te brengen die herkolonisatie van deze soorten toelaat. Met name de schor en aanspoelselplanten hebben dan goede kans om zich op nieuw te vestigen in het projectgebied. Eventueel top laag opzij zetten zodat zadenbank terug gezet kan worden.

Tabel 6: op de boventafel aangetroffen soorten uit de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland en uit de soortenlijst NB-wetbesluit Oosterschelde (juni 2009).

Soortgroep	Soort	Nota Soortbl. Prov. Zld	NB-wet
Schorplanten	Gewone zoutmelde	x	x
	Lamsoor	x	x
	Zeealsem	x	x
Aanspoelselplanten	Strandmelde	x	

Tabel 7: op het talud aangetroffen soort uit de Nota Soortenbeleid Provincie Zeeland en uit de soortenlijst NB-wetbesluit Oosterschelde (juni 2009).

Soortgroep	Soort	Nota Soortbl. Prov. Zld	NB-wet
Dijkplant	Donderkruid	x	
	Kattendoorn	x	

Referenties

Vergeer, J.W., 2009. Broedvogels haven Burghsluis - Koudekerksche Inlaag
 Persijn, A., 2010. Detailadvies dijkvak 2 "Koudekerksche inlaag" DP32 t/m DP54